

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 26 oktober 2010

Ö 5389-09

KLAGANDE

ACE

MOTPARTER

1. AK Kontotjänst AB, 556336-5955

753 83 Uppsala

Ombud: AK Inkassotjänst AB

753 83 Uppsala

2. Alektum Finans, 556331-1678

c/o Alektum Inkasso AB

Box 11108

404 23 Göteborg

Ombud: Alektum Inkasso AB

Box 11108

404 23 Göteborg

3. Bokklubben Amelia

Box 3159

103 63 Stockholm

Dok.Id 51006

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstodomstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

Ombud: AK Inkassotjänst AB

753 83 Uppsala

4. Centrala studiestödsnämnden

851 82 Sundsvall

Ombud: AB och LS

c/o Kravenheten, Skuldsanering

CSN Huvudkontoret

851 82 Sundsvall

5. EFI AB/12 Ginseng

Box 1041

651 15 Karlstad

Ombud: Lindorff Sverige AB

412 93 Göteborg

6. EFI AB/20 Lady Protector

Box 1041

651 15 Karlstad

Ombud: Lindorff Sverige AB

412 93 Göteborg

7. GE Capital Bank AB

105 24 Stockholm

Ombud: Intrum Justitia Aktiebolag

Box 41

401 20 Göteborg

8. Gothia Financial Group AB, 556495-1704

Box 1143

432 15 Varberg

9. Handelsbanken Finans AB

c/o Kredit-Inkasso AB, Efterbevakningsgruppen

106 35 Stockholm

10. Intervest Svenska AB, 556216-3716

Ombud: Jurist & Inkasso AB

Box 11104

404 23 Göteborg

11. Josefssons Finans AB

501 88 Borås

Ombud: Lindorff Sverige AB

412 93 Göteborg

12. Landstingsfastigheter i Stockholm

Ombud: Intrum Justitia i Sverige AB

Box 41

401 20 Göteborg

13. Lindorff Sverige AB, 556209-5363

412 93 Göteborg

14. Nordea Bank AB, 516406-0120

Group Security

Kämpegatan 7

405 09 Göteborg

15. PayEx Invest AB, 556677-4781

621 88 Visby

Ombud: PayEx Collection AB

621 88 Visby

16. Primärvården Skåne

Ombud: Visma Collectors

Carl Krooks gata 30

252 25 Helsingborg

17. Stockholmskem AB, 556035-9555

Box 9003

102 71 Stockholm

Ombud: Intrum Justitia Aktiebolag

Box 41

401 20 Göteborg

18. Sundsgårdens Folkhögskola
Örbyvägen 10
255 92 Helsingborg

Ombud: Lindorff Sverige AB
412 93 Göteborg

19. Svea Ekonomi AB, 556489-2924
c/o Svea Inkasso AB
Box 101
169 81 Solna

SAKEN

Skuldsanering

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts beslut 2009-11-12 i mål ÖÄ 5966-09

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen lämnar överklagandet utan bifall.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

ACE har yrkat att Högsta domstolen med ändring av hovrättens beslut fastställer Kronofogdemyndighetens beslut om skuldsanering.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har bestritt ändring. Lindorff Sverige AB och Handelsbanken Finans AB har anslutit sig till CSN:s ståndpunkt. Övriga borgenärer har antingen inte avhörtts eller förklarat att de inte har något att anföra.

SKÄL

1. På ansökan av ACE beslutade Kronofogdemyndigheten den 5 februari 2009 om skuldsanering för henne. CSN överklagade beslutet. Tingsrätten avslog överklagandet. CSN överklagade till hovrätten, som upphävde Kronofogdemyndighetens beslut om skuldsanering.
2. De skulder som omfattades av skuldsaneringen uppgick till 347 284 kr. En skuld till CSN om 281 814 kr, som inte var förfallen till betalning, undantogs. Skuldsaneringen byggde enligt beslutet på att CSN, i enlighet med sitt åtagande vid en eventuell skuldsanering, skulle bevilja ACE anstånd med betalningar på studieskulden. Den betalningsplan som fogades till beslutet om skuldsanering innebär att ACE under fem år ska betala cirka 88 procent av skuldbeloppen, totalt 304 679 kr, genom att erlægga månadsbetalningar om drygt 5 000 kr till borgenärer angivna i planen.
3. En grundtanke med skuldsaneringsinstitutet är att saneringen ska omfatta sådana skulder som bedöms inte kunna bli betalda och att borgenärerna därmed inte ska behöva drabbas av någon reell förlust. Skuldsanering får, under vissa förutsättningar, beviljas en gäldenär som är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid, s.k. kvalificerad insolvens (4 § första stycket 1 skuldsaneringslagen, 2006:548). Enligt lagmotiven innebär detta att betalningsoförmågan ska antas vara, om än inte permanent, bestående i ett längre tidsperspektiv. Det ska därför i princip inte gå att se att insolvensen någonsin kommer att upphöra. En

nettoskuldbörda som inte uppgår till mer än ett par hundratusen kronor för en person med fast och regelbunden inkomst ansågs enligt samma lagmotiv normalt vara för liten för att skuldsanering ska komma i fråga. (Prop. 1993/94:123 s. 92 f. och 197, jfr också NJA 1997 s. 229.)

4. Frågan i målet är om ACE uppfyller kravet på kvalificerad insolvens. I den prognos som ska göras beträffande den framtida betalningsförmågan ska skuldsättningen beaktas liksom gäldenärens aktuella inkomst och vad som kan antas när det gäller gäldenärens framtida inkomstmöjligheter. Hänsyn måste också tas till betalningar som ska göras på skulder som inte förfallit till betalning och som därför inte ingår i den beslutade skuldsaneringen, såsom här beträffande ACEs studieskulder. Beaktas ska också att skulden, till skillnad från när skuldsanering beviljas, årligen ökar med ytterligare räntor beräknade på kapitalskulden (jfr 7 § första stycket andra meningen skuldsaneringslagen och prop. 1993/94:123 s. 200). Av utredningen i målet framgår att cirka en fjärdedel av beloppet 347 284 kr utgjordes av kapitalskulder och återstoden av upplupna räntor och avgifter fram till dagen för beslutet att inleda skuldsanering. Uppgift finns om gällande räntesatser för knappt hälften av skulderna och merparten av dessa hade vid skuldsaneringsbeslutet en räntesats på omkring 24 procent.

5. ACE är 47 år gammal och har sedan år 2006 en socionomexamen. Hon är ensamstående och saknar försörjningsbörda. Det har upplysts att hennes aktuella inkomst är 19 900 kr i månaden med tillägg av ersättning för obekvämt arbetstid med cirka 400 kr i månaden och att hon har en fast tjänst som socialsekreterare med 85 procents arbetstid. Enligt ACE innebär den fasta tjänsten att hon inte har samma möjligheter att ta extrapass som vid tidpunkten för Kronofogdemyndighetens beslut, då hennes samlade inkomst var cirka 22 000 kronor i månaden. Ingenting är känt som skulle inverka negativt på hennes förmåga att försörja sig genom arbete i yrket.

6. Vid prognosen avseende ACEs framtida betalningsförmåga är det naturligt att utgå från hennes aktuella inkomst och från ett antagande om en normal löneutveckling. I ett sammanhang som detta bör man också kunna utgå från att hon åtminstone på längre sikt bör kunna arbeta på heltid och att hon kommer att arbeta fram till pensioneringen. Hennes förmåga att göra betalningar på skulderna kan därför antas bli god och betalningsutrymmet öka med åren. Det står klart att betydande delar av betalningarna under många år kommer att avse upplupna räntor, men inom en överskådlig framtid kommer hon att ha möjlighet att börja betala av på kapitalbeloppen. Det gäller även med beaktande av vad hon ska betala per månad för sina studieskulder. För dessa finns också vissa möjligheter till uppskov i form av nedsättning av de belopp som ska betalas varje år (se 4 kap. 14 § studiestödslagen, 1999:1395).

7. Vid bedömningen av vilket utrymme ACE har för att betala av sina skulder måste, vid en prognos av förevarande slag, ett högre belopp reserveras för hennes egen försörjning än vad som gäller vid en tidsbegränsad skuldsanering (jfr 9 § andra stycket skuldsaneringslagen och t.ex. prop. 2005/06:124 s. 48). Det står klart att ACEs skuldsättning om inget oförutsett inträffar kommer att bestå under många år. Hennes betalningsutrymme får likväl anses vara så pass stort att skulderna, trots det årliga räntepåslaget, kan beräknas minska över tid och det torde inte vara omöjligt för henne att, bortsett från studielånet, vara skuldfri på åtminstone 15 års sikt. Med gällande regler kommer hon om cirka 20 år inte att ha några studieskulder kvar (4 kap. 21 § tredje stycket studiestödslagen). Mot den angivna bakgrunden är det inte i dag möjligt att säga att hon skulle sakna förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid i den mening som ska läggas i detta uttryck.

8. ACE kan alltså inte anses för närvarande uppfylla kravet enligt 4 § första stycket 1 skuldsaneringslagen på kvalificerad insolvens. Hovrättens beslut ska därför fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Marianne Lundius, Per Virdesten, Lena Moore, Göran Lambertz (referent) och Johnny Herre
Föredragande revisionssekreterare: Ulf Lundqvist